

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

27198

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun 19 Mart 2025'te gözaltına alınmasıyla başlayan protestolar, 23 Mart'ta tutuklanmasıyla beraber gelişmiş; binlerce kişi gözaltına alınmış olup 301 kişinin tutuklu olduğu bilgisi kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Bilindiği üzere muhalefet partisinin cumhurbaşkanı adayı olarak lanse edilen Ekrem İmamoğlu'nun diplomasının 31 yılın ardından iptal edilmiş olması -açık bir şekilde idarenin kusuruna ilişkin olduğu halde- gençlerde ve öğrencilerde mevcut gelecek kaygılarını artırmıştır.

Yine İmamoğlu'nun tutuklanmasına dair karar; ülkede serbest seçim hakkının engellenmesi olarak değerlendirilmiş ve gençlerin anayasa ve yasaların dahi uygulanmadığını düşündükleri bir sisteme eleştirileri söz konusu olmuştur. Bu eleştiri ve büyüyen kaygılarını dile getirmek maksadıyla anayasal güvence altında olan toplantı ve gösteri yapma haklarını kullanmışlardır. Ancak ne var ki; öğrenciler tarafından kullanılan bu anayasal hak, kolluğun etkin mukavemeti ile yanıtlanmış, çok sayıda öğrenci darp edilerek gözaltına alınmıştır.

Kadınlar ve gençleri hedefe konulmuş olduğu bu kaos pratiğinde, kadınlara çıplak arama yapıldığı, cinsel taciz ve tehdit gerçekleştireceği ifade edilmiş, cinsel taciz iddiaları ifade tutanaklarına da yansımıştır. Yine öğrenciler ağır şekilde darp edilmiş, plastik mermi ile vurulmuş, gözaltı esnasında işkence uygulamaları söz konusu olmuş ve ters kelepçe takılmıştır. Bu esnada kolluğun kendi aralarındaki konuşmalarında 'son dövdüğüm ölümden döndü' şeklindeki ifadeler diğer gözaltına alınanlarca duyulmuştur. Başlıbaşına bu durum dahi kolluğun işkence suçu işlediğinin teyididir.

Ayrıca işkence görenlere darp raporu verilmediği, tutuklu çocuk ve gençlerin can güvenliği endişesi taşıdığı bilgileri paylaşılmıştır. Halihazırda okulların sınav dönemi olup çok sayıda öğrenci sınava giremeyecek durumda olup okullarının uzaması ihtimali

mevcuttur. Yine YÖK takvimine göre yapılacak olan sınavların yaklaşıyor oluşu da tutuklu öğrencilerin gelecek planlarını aksatacaktır.

Halihazırda tutuklu bulunan öğrencilerin çoğu aileleri ile görüşme sağlayamamış, bazı öğrencilerin nerede kaldığı tespit edilememiş durumdadır. Yine adli mahpuslarla kalan öğrencilerin can güvenliği endişesi taşıdıkları da ifade edilmektedir. Ayrıca çoğunun düzenli olarak kullandığı ilaçların cezaevine alınmamış olması, şakağına polis mermisi gelen öğrencinin tedavi edilmediği, gözlüğü kırılanların yenisinin temin edilmediği, beslenme gibi en temel ihtiyaçların sağlanmadığı hususu da aktarılmıştır. Çok sayıda hasta tutuklu mevcut olup telafisi imkansız hadiseler gerçekleşmesi an meselesidir. Bir diğer dikkate değer husus da büyük çoğunluğunun aynı zamanda çalıştıkları ve ailelerini de geçindirmek zorunda olduklarıdır. Öğrencilerin hem eğitim hayatlarını yitirmek, hem işsiz kalmak hem de ailelerine destek olamamak gibi büyük mağduriyetleri söz konusudur.

Bu bağlamda;

- 1- 19 Mart 2025 günü itibari ile kaç kişi tutuklanmıştır?
- 2- Tutuklananların yaş aralıkları ve cinsiyet dağılımı ne şekildedir?
- 3- Tutuklananların kaç üniversite kaç lise öğrencisidir?
- 4- Tutuklananların kaç çalışandır?
- 5- Halihazırda tutuklu bulunanların kaç hastadır? Hastalıkları ile ilgili tedavi olanakları ne durumdadır? Neden ilaç temini ve tedavi yapılmamıştır?
- 6- Kaç kişiye çıplak arama yapılmıştır?
- 7- Çıplak arama neden yapılmıştır?
- 8- Çıplak arama ağır bir hak ihlali olduğu halde, bunda ısrar eden kolluk hakkında adli yahut idari işlem tesis edilmiş midir? Edilmediyse neden?
- 9- Kadınlara yönelik cinsel taciz iddiaları değerlendirmiş midir? Bu iddiaların müsebbipleri olan kolluk tespit edilmiş midir? Haklarında yaptırım uygulanmış mıdır/uygulanacak mıdır?
- 10- Öğrencilerin gözaltı ve tutuklama gerekçeleri nelerdir? Tutuklamalarda kişilere isnat edilen suçlar nelerdir?
- 11- Çeşitli eleştiri ve düşüncelerini dile getirenlere dönük neden ilk tedbir olarak tutuklama müessesesi devreye sokulmaktadır?
- 12-) Tutuklamaların dayanağı nedir? Kişilere ait iletişim tespiti, kolluk tutanağı, fotoğraf yahut görüntü kayıtlarına istinaden mi tutuklamalar gerçekleşmiştir?
- 13-) Isnat edilen suçlara ilişkin cezaların üst sınırı nazara alındığında direkt tutuklama kararı verilmiş olması orantılı mıdır?
- 14-) Yargılama müddetince öğrencinin tutuklu kaldığı göz önünde bulundurulduğu vakit suça tekabül eden cezanın mahiyetine göre fazladan tutuklu bulunduğu ve bu

bağlamda olası telafisi imkânsız zararların hâsıl olmasına dair ne tür önlemler alınması düşünülmektedir?

15-) Hasta ve tedaviye ihtiyaç duyan tutuklular için neden bir çalışma yürütülmemektedir?

16-) Öğrenciler, yaklaşan sınavlarına nasıl çalışabilecek ve girebileceklerdir?

17-) Tutukluluk dolayısıyla okullarının uzaması yahut akademik yükselme şanslarının ellerinden alınmış olması riski söz konusu olup olası mağduriyetlerin önlenmesi için bir çalışma yürütülecek midir?

18-) Gözaltına alınma esnasında uygulanan işkencenin sebep ve dayanağı var mıdır?

19-) Kolluğun bir kişiyi 'ölümden dönecek seviyede' dövme hak ve yetkisi nereden gelmektedir? Bahsi geçen kolluk hakkında adli ve idari yaptırım uygulanması sağlanacak mıdır?

20-) Ters kelepçe uygulaması işkence değil midir? Neden kolluk işkence suçunda ısrar etmektedir?

21-) Anayasa ve uluslararası sözleşmeler uyarınca düşünce ve düşünceyi ifade hürriyeti önündeki engel uygulamaların kaldırılmasına/revize edilmesine yönelik çalışmalar yapılması gündeminizde midir? Ne tür çalışmalar yapılması öngörülmektedir?